

- 1 Tatjana Novak
- 2 Nataša Sedlar
- 3 Sanja Cukut Krilić
- 4 Barbara Dolenc
- 5 Majda Černič Istenič
- 6 Lilijana Šprah
- 7 Duška Kneževič Hočevar

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENI SVET

Akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar, izr. prof. dr. Majda Černič Istenič (predsednica), izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, višja znanstvena sodelavka.

Višji znanstveni sodelavki: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, doc. dr. Lilijana Šprah.

Asistentka z doktoratom: dr. Sanja Cukut Krilič.

Asistentka: Tatjana Novak (univ. dipl. psihologinja, podiplomska študentka Filozofske fakultete, Oddelek za psihologijo).

Zunanje sodelavke: Barbara Dolenc (univ. dipl. psihologinja, podiplomska študentka Filozofske fakultete, Oddelek za psihologijo), Nataša Sedlar (univ. dipl. psihologinja, podiplomska študentka Filozofske fakultete, Oddelek za psihologijo), Liza Prajnc (absolventka Filozofske fakultete, Oddelek za psihologijo).

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Jezik, spomin in politike reprezentacije

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Vodja: O. Luthar (Sekcija za interdisciplinarno raziskovanje).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2009–31. 12. 2011

Na podlagi v letu 2009 zbranega gradiva iz Novinarske dokumentacije Dela o rodnosti in migracijah v zadnjem desetletnem obdobju je D. Knežević Hočevar oblikovala izvorni znanstveni prispevek *Obrazi migracij v govoru o rodnosti*, ki je v recenzentskem postopku znanstvene revije Dve domovini. Objava prispevka je pričakovana v letu 2011. Prav tako je na podlagi v letu 2009 zbranega gradiva o kmečkem sloju in kmetijski dejavnosti v zadnjem dvajsetletnem obdobju v pripravi članek M. Černič Istenič o politični reprezentaciji kmetov z vidika samo-oskrbnosti s hrano.

Medgeneracijska solidarnost v kmečkih družinah

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: D. Knežević Hočevar.

Sodelavki: L. Šprah, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2009–30. 4. 2011

V letu 2010 so bile opravljene podrobne analize podatkovne zbirke *Odnosi med generacijami in spoloma v kmečkih družinah v Sloveniji*. Na njihovi podlagi je bila izdelana in tudi objavljena monografija *Dom in delo na kmetijah: raziskava odnosov med generacijami in spoloma soavtoric* D. Knežević Hočevar in M. Černič Istenič.

Družbene konstrukcije migrantskih statusov in njihov vpliv na procese selekcioniranja in integracije migrantov

Vrsta projekta: temeljni podoktorski raziskovalni projekt.

Vodja: S. Cukut Krilič.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2009–31. 12. 2010, 1. 1. 2012–30. 4. 2012

V okviru projekta je bila v letu 2010 opravljena analiza znanstveno-strokovnih virov in politik s področja različnih kategorizacij migracij. Izvedeni so bili pogovori z migranti in migrantkami, ki so nadgradili obstoječe podatkovne vire o migrantkah v Sloveniji. Na tej podlagi je bila opravljena preliminarne analiza pogovorov, ki se nanaša zlasti na dinamičnost kategorizacij migracij v življenjskem poteku migrantov in migrantk.

Electronic standard coding and mapping of services for long-term care (eDESDE-LTC) / Standardizirano elektronsko kodiranje in mapiranje služb za dolgotrajno oskrbo

Vrsta projekta: mednarodni projekt, Executive Agency for Health and Consumers (EAHC) / Izvršna agencija za zdravje in potrošnike; eHealth Project / Projekt eZdravje.

Vodilni partner: PSICOST Research Association (PSICOST) / Raziskovalno združenje PSICOST, Španija.

Sodelujoče ustanove: Obra Social Caixa Catalunya (OSCC), Španija; London School of Economics and Political Science (LSE) / Londonška šola za ekonomijo in politologijo, Velika Britanija; University of Vienna (UWIEN) / Univerza na Dunaju, Avstrija; SINTEF Technology and Society / SINTEF Tehnologija in družba, Norveška; Public Health Association (PHA) / Združenje za javno zdravje, Bolgarija; Educational and Research Institute Ljubljana (IRI) Ljubljana, Slovenija / Izobraževalno raziskovalni inštitut Ljubljana, Slovenija; Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences & Arts, Ljubljana, Slovenija / Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana, Slovenija.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah

Sodelavki z ZRC SAZU: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2008–31. 1. 2011

V okviru projekta je bila v letu 2010 izdelana končna slovenska verzija instrumenta eDESDE-LTC s prenovljenim sistemom za kodiranje služb. S štirimi strokovnjaki s področja dolgotrajne oskrbe iz Ministrstva za zdravje in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je bila opravljena kvalitativna analiza uporabnosti in ustreznosti finalne verzije instrumenta v Sloveniji. V Španiji in Bolgariji sta bili opravljeni pilotski študiji z instrumentom eDESDE-LTC, izsledki pa predstavljene in analizirane na zaključnem srečanju projektnih partnerjev v Reusu (Španija) v mesecu novembru. Vzpostavljena je bila spletna stran, namenjena predstavitvi projekta, projektnih partnerjev in uporabi instrumenta eDESDE-LTC (<http://www.edesdeproject.eu>).

Program podpore za delodajalce in zaposlene pri odpravljanju stresa, povezanega z delom in pri zmanjševanju njegovih škodljivih posledic (PPDZ-S)

Vrsta projekta: tržni projekt, Univerza v Mariboru.

Vodilni partner: Univerza v Mariboru.

Sodelujoče ustanove: Združenje delodajalcev Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah

Sodelavki z ZRC SAZU: T. Novak, N. Sedlar.

Obdobje trajanja: 31. 5. 2010–31. 12. 2012

V letu 2010 je bil opravljen v Cobiss bibliografski bazi pregled slovenskih strokovnih in raziskovalnih publikacij, objavljenih v letih 2004–2010 na temo stresa na delovnem mestu. Oblikovana je bila baza, na podlagi katere se izvaja meta-analiza publikacij po specifičnih in splošnih indikatorjih, povezanih s poklicnim stresom. Izdelan je bil tudi metodološki okvir za uporabo referenčnih vprašalnikov v pilotskih podjetjih. V njih so bili pridobljeni in ustrezno prilagojeni za uporabo v slovenskem prostoru vprašalniki za preverjanje izpostavljenosti stresnim obremenitvam v delovnem okolju, zaznavanju prezentizma, absentizma, izgorelosti in fluktuacije ter usklajevanja dela in družine. Za spletno stran (<http://www.obvladajmo-stres.si>) je bila oblikovana predstavitev vsebinskih in metodoloških okvirjev raziskovalnega dela projekta.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

- **M. Černič Istenič** je skupaj z D. Knežević Hočevar prijavila in pridobila ciljni raziskovalni projekt »Izzivi in potrebe v prenosu znanja v kmetijsko prakso v Sloveniji« (V4-1061; naročnika: MKGP in ARRS; nosilni prijavitelj: Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, DMI – sodelujoča RO, trajanje: 2010–2012).
- **D. Knežević Hočevar** je skupaj z M. Černič Istenič na ARRS prijavila mali temeljni projekt (polje Antropologija) z naslovom »Strategije razvoja na sodobnih družinskih kmetijah« (nosilni prijavitelj: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, DMI – sodelujoča RO).
- **T. Novak** je izvedla serijo štirih skupinskih psihoedukacijskih delavnic za osebe z bipolarno motnjno razpoloženja, in sicer dve na Centru za izvenbolnišnično psihiatrijo, Psihiatrična klinika Ljubljana (24. 2.–31. 3. in 19. 5.–23. 6.), dve pa v nevladnih organizacijah – v Humani, združenju svojcev pri skrbi za mentalno zdravje Kranj (11. 3.–13. 5.) in v Društvu DAM, za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami (12. 4.–17. 5.). Skupaj z L. Šprah je strokovno sodelovala z Združenjem psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu pri izvedbi predavanj v okviru rednih strokovnih izobraževanj psihiatrov. Bili sta soorganizatorici izobraževalnih dogodkov ob »Evropskem dnevu depresije 2010«, 28.–30. 9.
- **L. Šprah** je skupaj s T. Novak, na ARRS prijavila mali aplikativni projekt (polje Psihiatrija) z naslovom »Ekološka validacija tehnik kognitivne remediacije pri pacientih z motnjami razpoloženja« (nosilni prijavitelj: Psihiatrična klinika Ljubljana, DMI – sodelujoča RO).

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2010 so nastale naslednje podatkovne zbirke: 208 bibliografskih enot, analiziranih po splošnih in specifičnih indikatorjih (od 1273 identificiranih relevantnih raziskovalnih in strokovnih publikacij s področja obravnavanja stresa na delovnem mestu, ki so bile objavljene v Sloveniji v obdobju 2004–2010); 33 enot, ki obsegajo vzorec oseb z analiziranimi pokazatelji poklicnega stresa, prezentizma, absentizma, poklicne izgorelosti, fluktuacije in usklajevanja dela in družine v okviru raziskave *Program podpore za delodajalce in zaposlene pri odpravljanju stresa, povezanega z delom in pri zmanjševanju njegovih škodljivih posledic*; 234 enot, ki obsegajo vzorec z opravljenim nevropsihološkim testiranjem vedenjske inhibicije, selektivne pozornosti in socialne kognicije (118 zdravih prostovoljcev in 116 oseb z bipolarno motnjno); 530 enot, ki obsegajo vzorec študentov, ter 31 enot, ki obsegajo klinični vzorec z osebami, ki imajo diagnosticirano bipolarno motnjo oz. depresijo in bo na njih opravljena psihometrična evalvacija kratke verzije vprašalnika afektivnih temperamentov TEMS-A (short) v okviru pridobivanja preliminarnih podatkov za prijavo vsebinskega dela projekta »Ekološka validacija tehnik kognitivne remediacije pri pacientih z motnjami razpoloženja«.

PREDAVANJA, REFERATI IN DRUGI JAVNI NASTOPI

Sanja Cukut Krilič

- *Examining the dynamics of migrant categorisations throughout the life-course*. Vabljen predavanje na mednarodnem simpoziju »Identities, gender and inequalities / Identitete, spol in neenakosti«, Trst, Italija, 5. 1.
- *Raziskovanje migracij skozi prizmo starosti in spola*. Prispevek na posvetu »Razvoj integracijske mreže: primer Ljubljane«, Ljubljana, 7.–8. 4.

- *Negotiating insiderness/outsiderness in the field and implications for policy (an example from migration studies)*. Vabljeno predavanje na mednarodni konferenci »International Perspectives on Qualitative Research in the Social Sciences«, London, Velika Britanija, 4.–6. 5.
- *Caring from a distance - theorising and analysing »care for those left behind« / Skrb na daljavo – teoretizacija in analiza skrbi za tiste, ki so ostali*. Vabljeno predavanje na mednarodni konferenci »Changing social organization of care and its implications for social politics / Spremenjena družbena organizacija skrbi in implikacije za socialno politiko«, Ljubljana, 13.–14. 5.
- *Sanja Cukut Krilić*. Gostja v oddaji »Nočni obisk«, 1. program Radio Slovenija, Ljubljana, 15. 9.
- *Spol in migracija: izkušnje žensk kot akterk migracij*. Tiskovna konferenca ob izidu monografije, Ljubljana, 4. 11.
- *Examining the interplay of class, ethnicity and gender: migrants on the labour market / Medsebojno učinkovanje razreda, etničnosti in spola: migranti in migrantke na trgu delovne sile*. Predavanje na mednarodni konferenci »Social (In)Equality: Old Risks and New Challenges / Socialna (ne)enakost: stara tveganja in novi izzivi«, Koper, 3. 12.

Majda Černič Istenič

- *Successes and failures of EU food quality schemes: experience from the case of »Scent of Prekmurje«, Slovenia / Uspehi in neuspehi EU sheme kakovostnih kmetijskih proizvodov: izkušnje na primeru »Diši po Prekmurju«, Slovenija*. Referat na 118. seminarju EAAE (European Association of Agricultural Economists / Evropsko združenje agrarnih ekonomistov), »Rural development: governance, policy design and delivery / Razvoj podeželja: upravljanje, oblikovanje in izvajanje politike«, Ljubljana, 25.–27. 8.
- *Integrating farm women into rural development strategy in Slovenia*. Vabljeno predavanje na mednarodni konferenci »Regional Conference on the Status and the Role of Women in Rural Areas«, Zagreb, Hrvaška, 17.–18. 11.
- *Sexual and reproductive rights, still taboo?*. Vabljena uvodničarka/strokovnjakinja okrogle mize »Women Annual Conference« na PES (Party of European Socialists), Varšava, Poljska, 3.–4. 12.

Lilijana Šprah

- *Association between affective temperaments and impulsivity in the group of healthy volunteers and remitted bipolar outpatients*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 18. Evropskem psihiatričnem kongresu, München, Nemčija, 27. 2.–2. 3. (soavtorica B. Dolenc).
- *Assessment of cognitive functioning within different emotional contexts in the group of euthymic bipolar patients*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 18. Evropskem psihiatričnem kongresu, München, Nemčija, 27. 2.–2. 3. (soavtorici Mojca Z. Dernovšek, T. Novak)
- *A preliminary study of the psychoeducational effects on cognitive impairment in euthymic bipolar outpatients*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 18. Evropskem psihiatričnem kongresu, München, Nemčija, 27. 2.–2. 3. (soavtorici Mojca Z. Dernovšek, T. Novak)
- *Could the relationship between trait impulsivity and affective temperaments represent a distinctive predictor of increased vulnerability to bipolar disorder?*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 9. Psihološki konferenci Alpe Adria, Celovec, Avstrija, 16.–18. 9. (soavtorica B. Dolenc)
- *Psychometric analysis of the temperament evaluation of Memphis, Paris, Pisa and San Diego – autoquestionnaire (TEMPS-A) in its slovenian version. Review of Psychology*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 9. Psihološki konferenci Alpe Adria, Celovec, Avstrija, 16.–18. 9. (soavtorica B. Dolenc)
- *Evropski dnevi depresije 2010*. Predstavitev na tiskovni konferenci (s sodelovanjem Združenja psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu), Dvorana Zemljepisnega muzeja, Ljubljana, 24. 9.
- *Afektivne dimenzije temperamenta in občutljivost nagrajevalnega motivacijskega sistema umika pri osebah z bipolarno motnjo razpoloženja*. Referat na 6. Kongresu psihologov z mednarodno udeležbo, Rogaška Slatina, 29. 9.–2. 10. (soavtorica B. Dolenc)
- *Značilnosti nagrajevalnega motivacijskega sistema, motivacijskega sistema umika ter impulzivnosti pri osebah z bipolarno motnjo razpoloženja*. Referat na 13. mednarodni multikonferenci Informacijska družba - IS 2010, Ljubljana, Slovenija, 11.–15. 10. (soavtorica B. Dolenc)

Tatjana Novak

- *Psihoedukacijske delavnice kot oblika pomoči pacientom z bipolarno motnjo razpoloženja*. Predavanje v Psihiatrični bolnišnici Idrija, 19. 1.
- *Relatedness of behavioural inhibition and activation system sensitivity to the clinical course measures in bipolar disorder*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 9. Psihološki konferenci Alpe Adria, Celovec, Avstrija, 16.–18. 9. (soavtorica L. Šprah)
- *The psychoeducational impact on cognitive inhibition among euthymic bipolar patients*. Ustna predstavitev rezultatov raziskave, predstavljene na posterju na 9. Psihološki konferenci Alpe Adria, Celovec, Avstrija, 16.–18. 9. (soavtorica L. Šprah)
- *Premagati notranje sence: poti iz depresije in samomorilnosti*. Predavanje v okviru »Evropskega dneva depresije 2010«, Ljubljana, 30. 9. (soavtorici N. Sedlar, L. Šprah)
- *Kvaliteta življenja pri pacientih z bipolarno depresijo*. Vabljeno predavanje na srečanju Združenja psihiatrov Slovenskega zdravniškega društva, Crveni vrh, Savudrija, Hrvaška, 8. 10.

- *Sociodemografski in klinični dejavniki doživljanja kvalitete življenja pri osebah z bipolarno motnjo razpoloženja*. Referat na 13. mednarodni multikonferenci »Informacijska družba - IS 2010«, Ljubljana, 11.–15. 10. (soavtorica L. Šprah)
- *Premagati notranje sence: poti iz depresije in samomorilnosti*. Intervju v prilogi »Moje zdravje« časopisa Dnevnik, Ljubljana, 9. 11. (sointervjuvanki L. Šprah in N. Sedlar)

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN POTOVANJA

Lilijana Šprah

Reus, Španija, 11.–13. 11.: kot članica mednarodne projektne skupine za razvoj instrumenta eDESDE-LTC je na delovnem srečanju v okviru projekta »Electronic standard coding and mapping of services for long-term care« predstavila izsledke razvoja slovenske verzije instrumenta eDESDE-LTC.

Duška Knežević Hočevar

Faculty of Arts and Education na Univerzi Stavanger, Norveška, 26. 9.–13. 10.: gostovanje v okviru Norveškega finančnega mehanizma, kjer je na seminarju »Migration in Europe: New Dimensions, Interdisciplinary Approaches, Plural Perspectives« imela dve predavanji, in sicer *Demographic engineering: talk about the fertility migration nexus in Viewpoints on migration, gender and family*.

PEDAGOŠKO DELO

Majda Černič Istenič

- *Sociologija podeželja*. Predavanja na Oddelku za agronomijo na Katedri za agrometeorologijo, urejanje kmetijskega prostora ter ekonomiko in razvoj podeželja, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Izbrana poglavja iz ruralne sociologije*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Metode raziskovanja v ruralni sociologiji*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Celostni razvoj podeželja*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Metode družboslovnih raziskav v bioznanosti*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Ekonomski in sociološki vidiki razvoja podeželja*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociologija varovanja okolja v kmetijstvu / na podeželju*. Predavanja za študente podiplomskega študija, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.

Duška Knežević Hočevar

- *Antropološka demografija*. Predavanja slušateljem podiplomskega študijskega programa »Interkulturni študiji – primerjalni študij idej in kultur«, Univerza Nova Gorica, 1.–10. 3.
- *Situating Migration in Population Dynamics / Umestitev migracij v prebivalstvenem gibanju*. Predavanja v okviru modula *Theorising Migration II / Teorije migracij II*, študijskega programa *Master in Migration and Intercultural Relations / Migracije in medkulturni odnosi*; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.

MENTORSTVO

Majda Černič Istenič je pedagoška mentorica diplomantom Mariani Primožič, Anji Maček, Luku Jerebu in Teji Perc.

Lilijana Šprah je delovna in pedagoška somentorica diplomantki Lizi Pranjc in delovna mentorica študentom psihologije v okviru obvezne študijske prakse na Družbenomedijskem inštitutu.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je na spletnih straneh inštituta.

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA

<http://dmi.zrc-sazu.si/>

SUMMARY

The Sociomedical Institute combines knowledge and research orientations of sociology, anthropology and medical and health psychology. Broad array of research topics extends from population dynamics (fertility behaviour and migration) and family farming to mental health, stress at workplace and long-term care.

In the year 2010, researchers completed many tasks and works in the frame of the Programme (Language, Memory and Politics of Representation) and four other projects, respectively: the basic project (Intergenerational solidarity in farm families), the post-doctoral project (Social constructions of migrant statuses and their impact on the processes of selection and integration of migrants), international project (Electronic standard coding and mapping of services for long-term care (eDESDE-LTC)) and the market project (Employee and employers assistance program for reducing work related stress and its harmful effects (PPDZ-S)). The important activities in the latter project refer to implementation of reference methodology for screening the impact of occupational stress on the incidence of absenteeism, presenteeism, turnover, burnout and reconciliation of work and family on the state level.

In its scientific work, the institute cooperates with several institutions in Slovenia: the University of Ljubljana (the Biotechnical Faculty and the Faculty of Arts), the University of Maribor, The University of Nova Gorica, Psychiatric society at the Slovene medical association, the University psychiatric hospital, the Ministry of labour, family and social affairs of the Republic of Slovenia, the Ministry of health of the RS, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food of the RS, the Educational and Research Institute Ljubljana, Humana-Association of relatives in care for mental health, Society DAM.

In 2010, the institute shows also its international cooperation with the PSICOST Research Association (PSICOST, Spain), London School of Economics and Political Science (LSE, Great Britain), the University of Vienna (UWIEN, Austria), SINTEF Technology and Society (SINTEF, Norway), The Public Health Association (PHA, Bulgaria) and the Faculty of Arts and Education at the University of Stavanger (Norway).

The institute bibliography for 2010 is available at: <http://dmi.zrc-sazu.si>.